

Sayı: 21508

01 Temmuz 2016

Saat: 10:00

Dünya Nüfus Günü, 2016

Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu (UNFPA) tarafından, her yıl 11 Temmuz Dünya Nüfus Günü'nde, nüfusun önemli konularını ele alan bir tema belirlenmekte ve bu temaya ilişkin farkındalık yaratmaya yönelik çalışmalar yapılmaktadır. UNFPA, 2016 yılı temasını 13-19 yaş grubunda yer alan "genç kızlara yatırım" olarak belirlemiştir.

Genç kızlara yapılacak yatırımlar, ülkelerin geleceği için yapılacak yatırımlar olarak tanımlanmaktadır. Her genç kız yarının annesi olma potansiyeline sahip olarak dünyaya gelmektedir. Bu potansiyeli en iyi şekilde değerlendirmek için genç kızlara yeterli eğitim olanakları, sağlık hizmetlerine erişim, güvenli bir yaşam ortamı ve ekonomik destek sağlanması gibi yatırımlar bu nedenle büyük önem taşımaktadır.

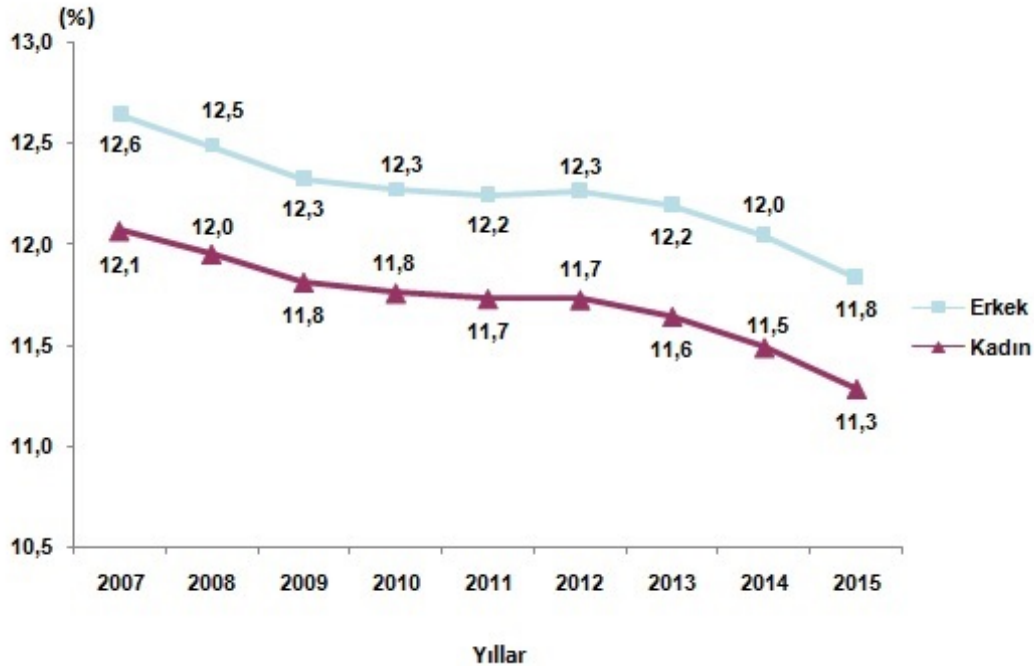
Birleşmiş Milletler (BM), temel eğitim ve sağlık ihtiyaçları karşılanmış, ekonomik yönden desteklenmiş, ertelenmiş evlilik ve gebelik şansına sahip olmuş bir genç kızın tüm toplum için bir kazanç olduğunu ve bu durumun sadece genç kızlara değil onların çocuklarına, ailelerine, yaşadıkları topluma ve ülkelere fayda sağlayacağını belirtmektedir.

Söz konusu yatırımlar için atılacak ilk ve en önemli adım genç kızların bugünkü durumlarına ilişkin temel istatistiklere sahip olmaktır. Bu kapsamda haber bülteninde, ülkemizdeki genç kızların sosyal, kültürel ve demografik özelliklerine ilişkin temel bilgiler sunulmaktadır.

Türkiye'de kadın nüfusun %11,3'ünü 13-19 yaş grubu genç kızlar oluşturdu

Türkiye nüfusunun 2015 yılında %49,8'ini oluşturan kadın nüfusunun %11,3'ünü 13-19 yaş grubunda bulunan genç kızlar oluşturdu. Bu oranın en yüksek olduğu ilk üç il sırasıyla; %17,3 ile Şırnak, %17,2 ile Ağrı ve %17 ile Siirt oldu. Bu oranın en düşük olduğu ilk üç il ise sırasıyla; %8,4 ile Tunceli, %8,9 ile Muğla ve %9 ile İzmir oldu.

Yıllara ve cinsiyete göre 13-19 yaş grubu nüfus oranı, 2007-2015

Genç kızların yaşadığı hanehalklarının %73,6'sı çekirdek ailedir

Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi, 2015 yılı sonuçlarına göre, 13-19 yaş grubundaki genç kızların yaşadıkları hanehalkı tipleri incelendiğinde; %73,6'sının çekirdek aileden, %25,3'ünün ise geniş aileden oluşan hanehalklarında yaşadığı görüldü. Diğer yandan %1,2'sinin ise çekirdek aile bulunmayan hanehalkı veya tek kişilik hanehalklarında yaşadığı gözlemlendi.

Ülkemizde, 13-19 yaş grubunda genç kız bulunan çekirdek ailelerin %1,4'ünde baba ve çocuklar, %6,7'sinde ise sadece anne ve çocuklar yaşamaktadır.

Genç kızların %61,6'sı üyesi olduğu haneye ait konutta yaşamaktadır

Gelir ve Yaşam Koşulları Araştırması, 2014 sonuçlarına göre, 15-19 yaş grubundaki genç kızların %61,6'sının üyesi olduğu hanehalkına ait konutta, %21'inin ise kirada oturduğu görüldü. Diğer yandan genç kızların %17,4'ünün yaşadığı konutun mülkiyet durumu lojman veya diğer'dir.

Genç kızların %18,9'unun yaşadığı konutta sıcak su sistemi yoktur

Türkiye'de, 2014 yılı verilerine göre 15-19 yaş grubundaki genç kızların %81,1'inin yaşadığı konutta sıcak su sisteminin bulunduğu, %18,9'unda ise sıcak su sisteminin mevcut olmadığı görüldü. Ayrıca genç kızların %91'inin yaşadığı konutlarda tuvalet konutun içindedir.

Genç kızların en önemli konut problemi bakım ve izolasyon oldu

Genç kızların %42,2'sinin oturdukları konutta izolasyondan dolayı ısınma sorunu yaşandığı görüldü. Diğer yandan %40,4'ünün oturduğu konutta "sızdıran çatı, nemli duvarlar, çürümüş pencere çerçevesi vb." sorunlar yaşandığı, %24,5'inin oturduğu konutun odalarının ise yeterli gün ışığı almadığı görüldü.

Genç kızlarda işsizlik oranı genç erkeklerden daha yüksek oldu

Hanehalkı İşgücü Araştırması, 2015 sonuçlarına göre, 15-19 yaş grubu genç kızlarda işsizlik oranı %18,4 iken erkeklerde %15,6 olarak gerçekleşti. Genç kızlarda işsizlik oranı bir önceki yıla göre 2,3 puan artarken, genç erkeklerde bu oran 0,6 puan düşüş gösterdi.

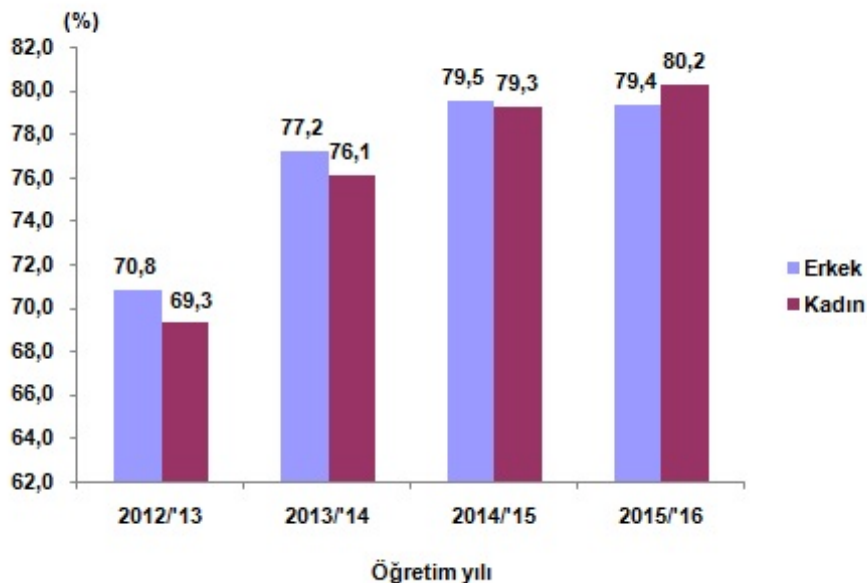
Aynı araştırma sonuçlarına göre, 2015 yılında genç kızlarda istihdam oranı bir önceki yıla göre 0,8 puan artış göstererek %15,1'e yükseldi. Genç erkeklerde ise bu oran bir önceki yıla göre değişmeyerek %31,7 oldu.

Ortaöğretimde net okullaşma oranı kadınlarda arttı

Ortaöğretimde net okullaşma oranı kadınlar için 2014/'15 öğretim yılında %79,3 iken 2015/'16 öğretim döneminde artarak %80,2 oldu. Erkeklerde bir önceki dönemde %79,5 olan bu oran, 2015/'16 öğretim döneminde %79,4'e geriledi.

Ortaokulda net okullaşma oranı ise kadınlarda, bir önceki döneme göre artış göstererek %94,3'ten %94,4'e yükseldi. Erkeklerde ise net okullaşma oranında bir önceki döneme (%94,4) göre bir değişiklik olmadı.

Cinsiyete göre ortaöğretimde net okullaşma oranı, 2012/'13-2015/'16

Yükseköğretimde net okullaşma oranı erkeklerde azalırken kadınlarda arttı

Kadınlarda, 2013/'14 öğretim yılında %40,9 olan yükseköğretimde net okullaşma oranı, 2014/'15 döneminde %41,1'e yükseldi. Erkeklerde ise bu oran bir önceki yıla göre azalarak %38,9'dan %38'e düştü.

Eğitim harcamaları 2014 yılında bir önceki yıla göre %13,2 arttı

Türkiye’de eğitim harcamaları 2014 yılında 2013 yılına göre %13,2 artarak 113 milyar 571 milyon TL oldu. Bir önceki yıla göre eğitim harcamalarının en çok arttığı eğitim düzeyi %20,4 ile ortaöğretim olurken, yükseköğretim %16,4 ile onu izledi.

Yapılan eğitim harcamalarının %77,7’si devlet tarafından finanse edildi. Eğitim harcamaları içerisinde hanehalklarının yaptığı harcamaların payı ise %19,8 oldu.

Öğrenci başına yapılan eğitim harcaması son üç yılda arttı

Öğrenci başına toplam eğitim harcaması bir önceki yıla göre %8,9 arttı. Öğrenci başına yapılan eğitim harcaması 2011 yılında 3 bin 819 TL olurken, 2014 yılında ise 5 bin 403 TL olarak gerçekleşti.

Eğitim düzeylerine göre harcamalar değerlendirildiğinde, 2014 yılında öğrenci başına harcamanın en yüksek olduğu eğitim düzeyi 13 bin 246 TL ile yükseköğretim olurken öğrenci başına harcamanın en çok arttığı eğitim düzeyi ise ortaöğretim oldu. Öğrenci başına eğitim harcamaları ortaöğretimde 2014 yılında 2013 yılına göre %14,7 artış gösterdi. Bunu %9,5 ile ilköğretim takip etti.

Üniversitelerde en çok kayıt yaptırılan alan iş ve yönetim oldu

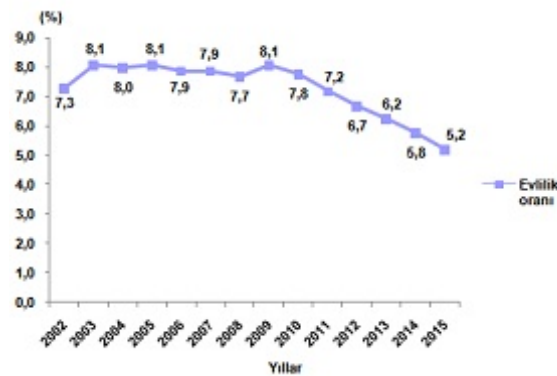
Ülkemizde 2014/15 öğretim yılında 333 bin 607 kız, 373 bin 615 erkek öğrenci lisans bölümlerine yeni kayıt yaptırdı. Kız öğrencilerin %27,3’ü iş ve yönetim, %17,1’i sosyal bilimler ve davranış bilimleri ve %11,5’i öğretmen eğitimi ve eğitim bilimleri alanlarına kayıt yaptırdı. Erkek öğrencilerin ise %37,7’si iş ve yönetim, %14’ü sosyal bilimler ve davranış bilimleri ve %11,6’sı mühendislik ve mühendislik işleri alanlarına kayıt yaptırdı.

Resmi kız çocuk evlilikleri düştü

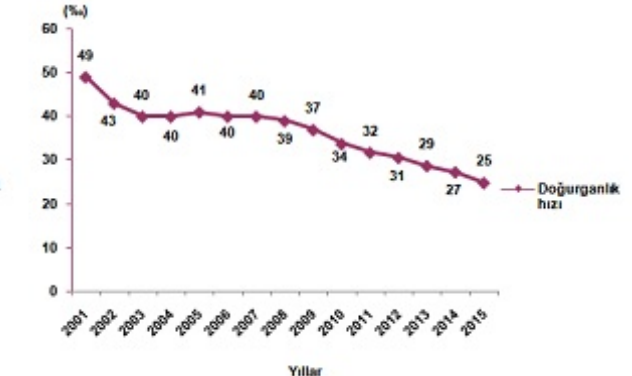
Ülkemizde kadınlarda ortalama ilk evlenme yaşı 2011 yılında 23,3 iken 2015 yılında 23,9 yaş oldu. Merkezi Nüfus İdaresi Sistemi veri tabanından üretilen evlenme istatistiklerine göre 16-17 yaş grubunda olan kız çocuklarındaki resmi evlenmelerin toplam resmi evlenmeler içindeki oranı 2014 yılında %5,8 iken 2015 yılında %5,2’ye düştü.

Kız çocuk evlenmelerinin en fazla olduğu il, %15,3 ile Kilis oldu. Bu ili sırasıyla; %15,2 ile Kars ve %15,1 ile Ağrı izledi. Bu resmi evlenmelerin en az olduğu iller ise sırasıyla; %1 ile Tunceli, %1,5 ile Rize ve %1,6 ile Trabzon oldu.

Kız çocukların resmi evlilik oranı, 2002-2015

Adölesan doğurganlık hızı, 2001-2015

Adölesan doğurganlık hızı düştü

Ülkemizde, 15-19 yaş grubunda bin kadın başına düşen ortalama canlı doğan çocuk sayısı olarak tanımlanan adölesan doğurganlık hızı, 2010 yılında binde 34 iken, 2015 yılında binde 25’e düştü. Diğer bir ifadeyle, 2015 yılında 15-19 yaş grubundaki her bin kadın başına 25 doğum düştü.

Doğum İstatistikleri, 2015 sonuçlarına göre adölesan doğumlarıdaki babaların %44’ünün 25-29, %39,8’inin 20-24, %9,5’inin 30-34 yaş grubunda ve %5,3’ünün ise 20 ve daha düşük yaşta olduğu görüldü.

İntihar eden kadınların %18’ini 15-19 yaş grubundakiler oluşturdu

İntihar eden kişiler yaş grubuna göre incelendiğinde, 2015 yılında intihar eden kadınlarda en yüksek intihar oranının %18 ile 15-19 yaş grubunda olduğu görüldü. Aynı yaş grubundaki erkeklerde ise bu oran %7,7 oldu.

Genç kızlarda intihar hızı bir önceki yıla göre arttı

İntihar hızı 13-19 yaş grubundaki genç kızlarda 2014 yılında yüz binde 4,10 iken, 2015 yılında yüz binde 4,23'e yükseldi. Genç erkeklerde ise 2014 yılında yüz binde 5,83'ten 2015 yılında yüz binde 4,35'e düştü.

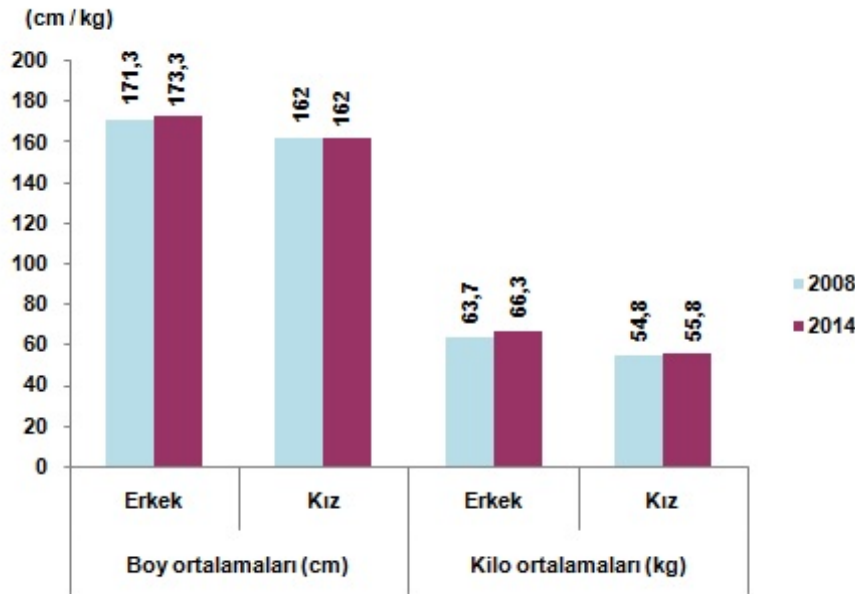
Genç kızlar en çok dışsal yaralanma ve zehirlenme nedeniyle hayatını kaybetti

Ölüm Nedeni İstatistikleri, 2015 yılı sonuçlarına göre, 13-19 yaş grubundaki genç kız ölümlerinin %32,6'sı ve genç erkek ölümlerinin ise %52,9'u dışsal yaralanma ve zehirlenmeler sonucunda gerçekleşti. Bu ölüm nedenini kızlarda (%18,8) ve erkeklerde (%11,7) iyi huylu ve kötü huylu tümörlere bağlı ölümler izledi. Kızlarda (%12) ve erkeklerde (%10,5) en çok gerçekleşen diğer bir ölüm nedeni de sinir sistemi ve duyu organları hastalıkları oldu.

Genç kızların boy ortalamaları 162 cm, kilo ortalamaları ise 55,8 kg oldu

Türkiye sağlık araştırması sonuçlarına göre, 15-19 yaş grubundaki genç kızların boy ortalamaları, 2014 yılında 2008 yılında olduğu gibi 162 cm oldu. Genç kızların boy ortalamalarında önemli bir değişiklik olmazken, genç erkeklerin boy ortalaması 2 cm artarak 173,3 cm oldu. Genç kızların kilo ortalaması 2014 yılında 2008 yılına göre 1 kg artarak 55,8 kg oldu. Genç erkeklerde ise aynı dönemde kilo ortalaması 2,6 kg artarak 66,3 kg oldu.

Cinsiyet ve yıllara göre ortalama boy ve kilo, 2008, 2014

Genç kızların %11,4'ünün fazla kilolu, %2,2'sinin ise obez olduğu görüldü

Genç kızların (15-19 yaş grubu) vücut kitle indekslerine göre %64,4'ünün kilosunun normal değerlerde olduğu görüldü. Genç kızların %11,4'ünün fazla kilolu, %2,2'sinin obez ve %22'sinin ise düşük kiloludur. Aynı yaş grubundaki genç erkeklerin, vücut kitle indekslerine göre %70'inin kilosunun normal değerlerde olduğu; %15,1'inin fazla kilolu, %2,5'inin obez ve %12,4'ünün ise düşük kilolu olduğu görüldü.

Genç kızlar uyku dışında en fazla eğitime zaman ayırdı

Zaman kullanım araştırması sonuçlarına göre; 2014-2015 döneminde uykudan sonra en fazla zamanın 13-19 yaş grubundaki genç kızlarda 3 saat 11 dakika, aynı yaş grubundaki genç erkeklerde ise 2 saat 59 dakika ile eğitime ayrıldığı görüldü. Eğitim faaliyetini, genç kızlarda 2 saat 43 dakika, genç erkeklerde ise 2 saat 34 dakika ile yemek ve diğer kişisel bakım faaliyetleri izledi.

Genç kızlar hobi ve oyunlara genç erkeklerden daha az zaman ayırdı

Genç kızların gün içinde hobi ve oyunlara ayırdıkları ortalama süre 25 dakika olurken, genç erkeklerde bu sürenin 34 dakika daha fazla olduğu görüldü. Benzer şekilde gün içinde istihdama ayrılan süre incelendiğinde; genç kızlarda 35 dakika olan bu sürenin, genç erkeklerde 1 saat 31 dakika olduğu görüldü.

Faaliyet türü ve cinsiyete göre kişi başına ortalama faaliyet süresi, 2014-2015

Faaliyet adı	Toplam	Erkek	Kadın
Toplam	24:00	24:00	24:00
Yemek ve diğer kişisel bakım	2:39	2:34	2:43
İstihdam ⁽¹⁾	1:04	1:31	0:35
Eğitim	3:05	2:59	3:11
Hanehalkı ve aile bakımı	1:16	0:33	2:02
Gönüllü işler ve toplantılar	0:17	0:15	0:20
Sosyal yaşam ve eğlence	1:36	1:37	1:35
Spor ve doğa sporları	0:19	0:30	0:07
Hobiler ve oyunlar	0:43	0:59	0:25
Televizyon izleme, radyo ve müzik dinleme, vb.	2:28	2:20	2:36
Ulaşım ve belirlenmemiş zaman kullanımı	1:03	1:10	0:56
Uyku	9:25	9:26	9:24

Kaynak: TÜİK, Zaman Kullanım Araştırması, 2014-2015

(1) İstihdam faaliyeti başlığı işte geçirilen zamana ek olarak iş arama gibi istihdama ilişkin diğer faaliyetleri de içermektedir. Bu doğrultuda çalışmayan kişilerin iş arama ile ilgili yaptıkları faaliyetler de burada kapsamaktadır.

Genç kızların en fazla yaptığı sosyal faaliyet %92,7 ile TV izlemek oldu

Son dört hafta içinde, gençlerin boş zamanlarını değerlendirmek üzere yaptıkları eğlence ve kültür faaliyetleri incelendiğinde; kızların %92,7, erkeklerin de %94 ile en fazla yaptıkları faaliyetin televizyon (TV) izlemek olduğu görüldü.

Bu faaliyeti kızlarda sırasıyla %66,8 ile kitap okumak, %65,6 ile akraba ziyareti, %49,7 ile arkadaş ziyareti ve %41,7 ile sosyal medyada vakit geçirmek izledi. Erkeklerde ise sırasıyla; %62,7 ile sosyal medyada vakit geçirmek, %60,7 ile akraba ziyareti, %60,3 arkadaş ziyareti ve %48,8 ile kitap okumak izledi.

Genç kızların gün içinde en az zaman ayırdıkları faaliyet spor oldu

Gün içinde en az zaman ayrılan faaliyet, 13-19 yaş grubundaki genç kızlar için 7 dakika ile spor ve doğa sporları oldu. Spordan sonra en az zaman ayrılan faaliyetlerin, 20 dakika ile gönüllü işler ve toplantılar, 25 dakika ile hobiler ve oyunlar ve 35 dakika ile de istihdam olduğu görüldü.

Aynı yaş grubundaki genç erkeklerin gün içinde en az zaman ayırdıkları faaliyet 15 dakika ile gönüllü işler ve toplantılar oldu. Bunu 30 dakika ile spor ve doğa sporları ve 33 dakika ile hanehalkı ve aile bakımı izledi.

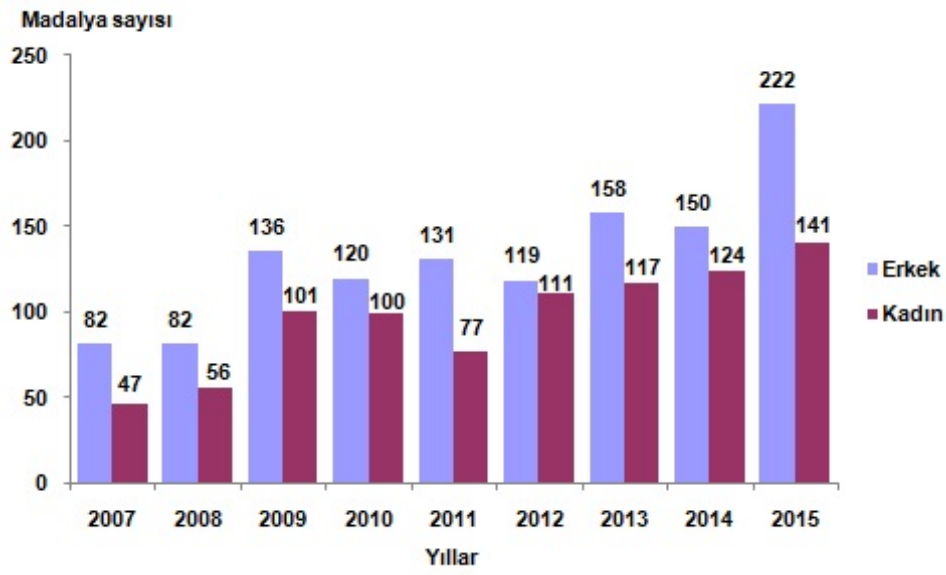
Genç kızlarda lisanslı sporcu sayısı yıllara göre arttı

Federasyonlara bağlı 13-19 yaş grubunda bulunan lisanslı kız sporcu sayısı 2007 yılında 34 bin 786 iken 2015 yılında bu sayı 428 bin 931'e yükseldi. Aynı yaş grubundaki erkeklerde 2007 yılında 68 bin 435 olan lisanslı sporcu sayısı, 2015 yılında 816 bin 485'e yükseldi. Başka bir ifadeyle lisanslı genç erkek sporcu sayısı genç kız sporcu sayısının yaklaşık iki katı oldu.

Genç sporcuların kazandıkları madalya sayısı arttı

Yıldız, Genç ve Ümit kategorilerinde kız sporcuların Dünya ve Avrupa Şampiyonaları'nda kazandıkları madalya sayısı 2007'de 47 iken, 2015 yılında bu sayı 141'e yükseldi. Aynı dönemde erkeklerde kazanılan madalya sayısı ise 82'den 222'ye yükseldi.

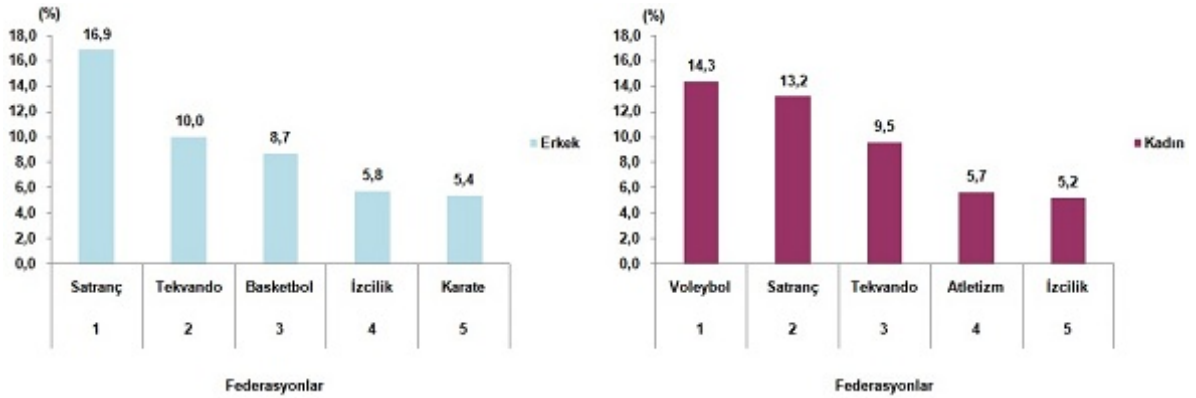
Yıllara ve cinsiyete göre genç lisanslı sporcuların kazandıkları madalya sayısı, 2007-2015

Genç kızlar en çok voleybol federasyonuna bağlı spor yapmaktadır

Türkiye’de 2015 yılında genç sporcuların bağlı oldukları federasyonlara bakıldığında; kızlarda %14,3 ile ilk sırada voleybol federasyonunun yer aldığı görüldü. Voleybolu sırasıyla, %13,2 ile satranç ve %9,5 ile de tekvando federasyonları izledi. Erkeklerde ise %16,9 ile satranç ilk sırada yer alırken, bunu %10 ile tekvando ve %8,7 ile basketbol federasyonları takip etti.

Genç sporcuların bağlı oldukları ilk 5 federasyon, 2015

Genç kızlar erkeklere göre daha az bilgisayar ve internet kullandı

Hanehalkı Bilişim Teknolojileri Kullanım Araştırması, 2015 yılı sonuçlarına göre son üç ay içinde 16-19 yaş grubundaki genç kızların bilgisayar kullanma oranı aynı yaş grubundaki erkeklere göre 13,2 puan daha az oldu. Genç kızlarda bilgisayar kullanma oranı %66,5 olurken, genç erkeklerde bu oran %79,7 oldu.

Aynı araştırma sonuçlarına göre 2015 yılında son üç ay içinde 16-19 yaş grubundaki genç kızların internet kullanma oranı aynı yaş grubundaki erkeklere göre 12,9 puan daha az oldu. Genç kızlarda internet kullanma oranı %70,9 olurken, genç erkeklerde bu oran %83,8 oldu.

AÇIKLAMALAR

Bu haber bülteninin teması olan "genç kızlara yatırım"daki genç tanımı 13-19 yaş grubunu kapsayan "teenage" sözcüğünü ifade etmektedir. Haber bülteninde yer alan istatistikler mevcudiyet durumuna göre genel olarak 13-19 yaş grubu için verilmiştir. Söz konusu yaş grubu için veri mevcut değil ise bu yaş aralığında başka bir yaş grubu için verilmiştir.

Genç kızlar açısından ergen evlilikleri ve ergen gebelikleri konusu tüm dünyada çözülmesi gereken önemli sorunlardan birini oluşturmaktadır. BM istatistiklerine göre gebelik ve doğumdan kaynaklanan komplikasyonlar, düşük ve orta gelirli ülkelerde 15-19 yaş arasındaki kız çocukları için en önde gelen ölüm nedeni olmaya devam etmektedir.

Bilgi için: Metin AYTAÇ

Telefon: +90 312 410 06 12

e.posta: metin.aytac@tuik.gov.tr

 / tuikbilgi

 / tuikbilgi